

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas-utca 78. sz. alatt gr. BÁNYFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
 A „nyitólér”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Csatározás Papiu Ilarianu eszméi ellen.

III.

(D) Szóltunk előbb a „L' independentia” írójának művében itt-ott szétszort apróbb vádokról; meg kell még említenünk, mielőtt elméleti taglalásához fogvánk, az utóbbi magyar országgyűlés eszméi körüli észrevételeit.

Habár az író már könyvének jelszavául Cserey ezen mondatát veszi: „Erdély minden szerencsétlensége Magyarországtól jött”, mindamellett elég ildomos megadni azt, hogy Deák felirata férfias erélyvel, alapos ismerettel, s a haza jogai melletti valódi lelkiismeretességgel van szerkesztve; de ez ildomos elismerés után mindjárt e következtetést vonja ki: „Csodálatos azonban, hogy míg Deák Magyarországot függetlenségben Ausztriával oly hő honszelemmel védi, éppen akkor, mint egy magyar Bach miniszter, minden aggály nélkül kívánja Erdélyt a pesti magyar kormány alá rendelni.”

Hosszasabb párvonalat húzva Deák és Bach között, s kinyilatkoztatva, hogy az erdélyi románok Pest-től függetlenek akarnak maradni: „Mi nem kívánunk — írja — tőlük (Magyarországtól) semmi áldozatot, csak hasonló méltatást; ismerjük el ők Erdély függetlenségét akép, mint Erdély elismeri Magyarországot jogállapotját. Ez a testvériség föltétele, mely épp oly jogos, mint könnyen elérhető.”

Azt mondják, hogy minden hasonlat sántikál, s habár a Bach és Deák közti összehasonlításban, a magna ingenia conveniunt elvének látható igazolásul, Papiu ur a „Pesti Hírnök”-kel érintkezik, mégis azt hisszük, hogy ezen összehasonlításnak még csak lába sincs, és egy percig sem állhat meg.

De mindemellett nem mondhatjuk Papiu ur állítását következtetlenné, csak is alaptalannak.

Nem következtetlen, mert ő művének első szakaszában Erdély államjogi viszonyát következőleg állítja fel: „Erdély részére az osztrák ház által megállított feltételek lényege abban áll, hogy Erdély a Habsburg dynastia uralma alatt egy független állam, az az Erdély a monarchia többi tartományaival personal unióban áll.”

Mintán Papiu ur ezen jogtörténelmünkben nem nagy jártasságot mutató alaptételt felállította, következtetése megbecsülhetők; csak az a baj, hogy az alapföltétel hamis. És így Papiu ur állítása és összehasonlítása, ha nem következtetlen, mindenesetre alaptalan.

Papiu ur éppen ezen főbbi állításának igazolása végett hivatkozik I. Leopold diplomájára, melyet szentnek s Erdély magna chartájának nevez. Ez által elismeri tehát, hogy Erdély közigazgatása, Erdély hozott törvényein és kötésein alapszik. Ha ezt elismerte, állítása csak úgy igaz, ha ez alaptörvényekkel összhangzik.

Vizsgáljuk meg tehát azon alaptörvényeket, melyek Erdély viszonyát Magyarországhoz, és az osztrák császári házhoz meghatározzák.

Nem akarunk itt azon diploma keletkezésének történelmi fejtegetésébe bocsátkozni; mindenki jól tudja, hogy az akkori alkudozások Leopold császárnak, mint magyar királynak jogánál fogva jöttek folyamatba.

Elég bizonyosságot tesz erről magának I. Leopold császárnak 1693 április 29-én kelt leirata, melyben a gubernator kötelességeit szabva ki így szól: „Postquam divino nutui placuit Transylvaniam, antiquissimum Hungariae regni membrum, olim per injuriam temporum ab eodem avulsam, nostrorum successorum Hungariae regum legitimo imperio restituere”, stb. elég bizonyosságot tesz erről magának a diplomának ezen tétele: „Charissimum hanc Transylvaniam regionem, jam a seculis inclityo nostro Hungariae regno assertam.” Itt csak is a legfőbb argumentumokra, a pozitív törvényekre fogunk hivatkozni.

A leopoldi oklevél 2-, 3- és 4-dik pontja megerősíti az ország minden ősi törvényeit, és ezekben megerősíti ős törvényeink azon rendeltetését is, hogy — és egyedül csak is — az országgyűlés által hoz-

zott s felségileg megerősített törvények mindenkit köteleznek.

Ily szentesített, és a mennyiben későbbi törvényhozás útján nincs változtatva, mindenkit teljesleg kötelező törvény határozta el Erdély jogviszonyát az 1791-dik 6-dik t. cikk ezen szavaiban: „tam sua majestas sacratissima, quam secuturi eiusdem ex augustissima domo austriaca successores, qua legitimi reges Hungariae, Transylvaniam tanquam ad sacram regni Hungariae coronam pertinentem, eodem cum Hungaria imperii et successionis jure tenebunt.”

Ezen törvénycikkben világosan ki van fejezve, hogy Erdély felett, mint Magyarország törvényes királya, ugyanazon örökösödési joggal uralkodik a felséges dynastia; és maga a leopoldi oklevél is annyira elismeri Erdélynek a magyar királysághoz tartozását, mikép a 12-dik pontban, hol az adót meghatározza, az ország közvetlen védelmére fizetendő sokkal nagyobb adóról oly móddal intézkedik, hogy ezt csak akkor kell fizetni, midőn Erdély vagy Magyarország megtámadatik. Ez intézkedés e két országnak egy köz államsolidaritásban léte mellett a legvilágosabb tanúságot tesz, s bizonyítja a két ország államjogi egységét és együtvé tartozását; tartozván Erdély ugy védeni a közös magyar államot, mint saját hazáját. És ebből világosan belátható, hogy Erdély habár akkor külön országos autonómiával bírt, nem külön állam, hanem a magyar állam kiegészítő része volt; mint Carinthia, vagy Morvaország, hogy külön ország ugyan, de az osztrák császári állam kiegészítő része, és így éppen nem külön állam. Az állam és tartomány (regio provincia) fogalma nem identicumok.

Azon alaptörvények, melyekre ott, hol érdeke ugy kívánja Papiu ur is hivatkozik, meghatározták, hogy valami eszme vagy óhaját hogyan válik törvényé. Az országgyűlés meghozza azt, a király megerősíti, és törvény az, melyet sem népdemonstrációk, sem egyéb meg nem semmisíthet, a míg maga a törvényhozás rendes uton meg nem változtatja azt.

1848-ban ő Felsége Ferdinánd császár és magyar király királyi előterjesztvényeül tüzte ki a rendelkezést, hogy Erdélynek Magyarországgal szorosabb törvényhozási és kormányzati egyesítéséről hozzanak törvényt.

Erdély meghozta az 1-ső törvénycikket, ő Felsége megerősítette, és Erdély képviselőt meg hívta a pesti közös országgyűlésre, ezek oda minden nemzetiség fiaiból meg is jelentek. Ennélfogva Erdély szorosabb összeköttetése törvényes és gyakorlati tényyné vált.

Papiu ur azt mondja, hogy a balázsfalvi gyűlés protestált az unio ellen. Amde kérdjük, mutasson alaptörvényeinkben egyetlen cikket, mely ezen gyűlés törvényszerűségét bizonyítaná. Kik voltak a balázsfalvi gyűlésen, hol választották őket, minő törvény alapján hozták ott az ország többi s csak is a törvényhozás által kormányozható nemzeteire nézve kötelező határozatot?

Mi elismerjük, hogy a balázsfalvi gyűlés emlékezete a románok előtt kedves lehet; de nekik viszont el kell ismerniök, hogy ha mi azon gyűlés eszméi, mint a nép közvéleményének élénk nyilatkozata iránt tekintettel vagyunk is; de az minket törvényesen nem kötelezhet, mert az nem a mi országunk és alkotmányos törvényhozásunk orgánja volt.

Nem kötelezheti ez a magyarországi államférfiakat sem, kik a haza törvényeihez ragaszkodnak, és államuk sorsát soha sem bízhatják a különböző népgyűlések dictaturájára alá. Nincs a világon szerencsétlenebb állam, mint volna az, a mely felett a tumultusok határoznának. És mivé válnék a tömegek ily kényszerű joga által a sok népi magyar királyság? Most a románok, majd a székelyek, majd a rácok, majd a magyarok gyűlnek össze felforgatva az alkotmányos formákat és ősi jogalapokat, s hol volna itt aztán egy szervezett, egy alkotmányos állam fogalma?

A balázsfalvi gyűlés egy oly népdemonstratio

volt, melyre mint a román nép közvéleményének tömeges nyilatkozatára a román nép fiai hivatkozhatnak, ha valamely ott kimondott elvért küzdve, küzdelmök nyomatakát, a nép közvéleményére hivatkozásban keresik; azt azonban egy törvényhez értő román sem fogja állítani, hogy ottani határozásai minket többi nemzetiségeket törvényszerűleg kötelezzenek; azt sem állíthatja fel egy alkotmányos érzésű ember is, hogy népgyűléseknek joguk volna a törvényhozás tényei ellen szegülni, mert hisz ez az európai rendről felfogás szerint nem joggyakorlat, hanem forradalom.

Megtörténik Angliában, hogy egy vagy más kormányintézkedés vagy parlamenti kérdés miatt népesebb meetingek gyűlnek össze, mint a balázsfalvi nép gyűlés volt; de senki sem gondolt arra, hogy a megtámadott intézkedésnek, vagy törvénynek tetteleg ellenszegüljön, csak elvileg nyilatkozik ellene annak, s így erkölcsi nyomást gyakorol arra nézve, hogy azon intézkedés, vagy törvény rendes uton módosíttassék.

Ily nyilatkozványnak tekintjük mi a balázsfalvi gyűlést és nem tagadjuk, hogy az jövő törvényhozásunkra nevezetes hatást gyakorol. A románok az unio miatt nemzetiségök gyengülésétől féltek; a törvényhozás feladata lesz a románok ezen aggodalmát elenyésztetni s olyképp intézkedni, hogy igazságos és az emberiség s a világ közvéleménye által méltányolható panaszt ne emelhessenek ők a közös törvényhozás ellen. Ez a mi nézetünk szerint a balázsfalvi népgyűlés erkölcsi hatása, és ezt nem tagadjuk meg attól, s magyarokul és székelyekül örömet ragadunk meg minden eszmét, mely arra vezethet, hogy román testvéreink aggalmait elenyésztetve, őket melletünk, de semmiesetre sem felettünk — láthassuk.

De ez aztán a véghatár, a meddig azon időjelenlést méltathatjuk, a nélkül, hogy az minket törvényes álláspontunkról leránthatna. Ha e törvényes álláspontra nézve a kormány ellenében Papiu ur Deák feliratának irányát, erélyét magasztatja, éppen ugy kellene magasztatnia ezen irányt a népeknek törvényen tulcsapongó kívánságai ellenében; mert bárhonnan jövő kényszerítések folytán, ha egyszer elhagyjuk a törvényes álláspontot, oly problémáknak tesszük ki a haza sorsát, melyeknek vége beláthatatlan.

Mintán tehát nemzetünk nagy fiának Deáknak elve az, hogy a törvényes álláspontot megtartsa, s mintán őt erre homagialis esküje is kötelezi: helytelenül hasonlítja őt Papiu ur báró Bachhoz, a ki ujat akart teremteni, s nem a pozitív törvényekre épített.

Deák, mint a törvényesség embere, tartozott feliratának érveit a törvényből meríteni, s mint belátó politikus védeni a királyság integritását és egységét, s oly nézetet pártolt, melyet századok előtt már szintén pártolt a dynastia egyik leghatalmasb tagja I. Leopold császár, midőn ő Erdélynek „Magyarország e legrégibb tagjának” külön szakadását az idők sajnálatos méltatlanságának tulajdonította. A két férfi álláspontja is egészen különböző. Deák szoros lelkiismeretességgel ragaszkodik a pozitív és szentesített törvényekhez, s az ezek által biztosított alkotmányhoz; míg báró Bach egész rendszerét az absolutismusra fektette volt, melyet az uralkodó felség nemes ösztöne végre félrevetett, alkotmánynyal kívánván uralkodni népei felett.

És ekép Papiu ur ezen összehasonlítása saját állításaihoz következetes ugyan; de épp azon törvényesség szempontjai szerint, melynek egy részére Papiu ur is hivatkozik, teljesen alaptalan.

Az erd. muzeum évi közgyűlése okmányai.

VI. Elnöki zárbeszéd.

Tisztelt közgyűlés! Minden élő lénynek vagy élő lények testületének, államnak, intézetnek élete — a physiologia örök törvénye szerint — öt stadiumból áll: első a születési, gyermekkori, alakulási stadium; 2-ik a növekedési stadium; 3-ik a virágzás és gyümölcsözés stadiuma; 4-ik a banyatlás és utolsó az elenyésztés stadiuma. Ezek közül egyet vagy több-

bet átugrani csak úgy lehet, ha az életet valamely erőszakos veszély birtelen félbeszakasztja. Köztudomás, valamint a sz. könyv szerint is, az ember élete, mikor hosszú 70, ha igen sok 80 esztendő: ha tehát azt kívánjuk, ha arra számítunk, hogy egyetlen élete ne csak egy ember életére, hanem századokra terjedjen, akkor nem csak ezt a rövid három évet, melyet ma betöltött, hanem annál még többet is a gyermekkori, az alakulási stádiumba kell hogy számítsunk.

Nem ejt tehát minket aggodalomba az ő jövője felől az, hogy muzeumunk még nem virágzik, még gyümölcsöt nem terem; elég öröm nekünk az, hogy a gyermek ép, erős, még eddig minden eredeti nyavalya jeleitől tiszta, s a legmostohább körülményekben is vigan gyarapodik testben és lélekben. A mi rövid 50, 60 s ha mindjárt 70 esztendőnk is ürvendhet, habár a virágzás stadiumát elérheti, s az első gyümölcsöt megízlelheti; az egész bőségben termett gyümölcs élvezését ne irigyljük a kedves utódtól, mint az a jó apa, a ki mindjárt tiltat és ismét tiltat, noha jól tudja, hogy ő annak örömet nem éri soha.

Hejh uraim, nemcsak egy dologgal vagyunk mi így; vagy talán tudjuk e, hogy nemzetünknek több kedves tiltvénye, melyet a hideg der most leveleltől megfosztott, mikor fog még kizöldülni? — éppen nem tudjuk, de azért még se vágjuk ki, és mások által se engedjük kivágnatni, sőt nem is fogunk kifáradni a gyökerek s a törzs védelmezéséből, bár mily hosszasan tartson is a tél.

Miért tesszük mi ezt? Azért, mert reménylünk. De ha még az elveszettnek látszó dolgokban is reménylünk, bárki mit mondjon, oly rendíthetetlen bizalommal reménylünk, mit kell hogy tartunk az életrevaló gyermeknek, muzeumlétünknek jövőjéről? — Jósló lélek sugalmát hallom én e pillanatban: ébred a gyermekben a tudóvágyás, majd foly nagygyában a tanulás; már az európai tudományosság piacain mutatványokat látok az ő kezeiből; a Bucecs, a Hargita, a Retezát, a Detonát bájos rajzai már ott díszlenek, sőt ezek kizsírítással kezdik fenyegetni az az alatt elvénytült Sz. Gotthárdot, Sz. Bernárdot, Right s a többi; látom, hogy mikor az újjáélt Kaliforniájában az egész ismert világ csöcselék népe garázdálkodik, akkor az ő világ újonnan fölfedezett Kaliforniájában illetékes hazai kezekbe folynak a természet adományai; látom Európa turistái nem hiszik többé, hogy szép hazánk túl volna még ama sivar Thule-n is, sőt látom azt is, hogy ők évenkénti nem megvetendő adókat nem fizetik többé Helvetziának, hanem édes hazáknak.

Nem álom ez uraim, hanem valóság, azaz valóság fog lenni, ha nem alszunk, ha a szép kezdetet erőteljes folytatás követendii. Ezt remélve, ezennel közönetet mondom a haza szebb jövőjeért buzgó ifjúságunk; ezt remélve azt kérem hazánk genitától, tartsa meg, sőt nevelje fiaiban, ne az elbizakodást, hanem a reményekben nyilvánuló önmagukbani bizalmat; ezt remélve utnak bocsátom önöket uraim, hogy legyenek a sz. ügynek mindenütt és mindenkor áldozói kézz apostolai s ezzel közgyűlésünket bezárva áldást mondom a szétoszló lelkes honfiakra s egyszersmind nekik egész lelkemből hosszú, de eredménydús életet kívánok!

TÁRCZA.

ÁSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Megkésztetem a theát, s élvezetében kedves Izidorám velem osztozott. És én szölk hozzá: Gyermekem, kit az egész világ megvetett és elfeledett, ne vedd meg te a thea-nénikét. A Zováthy család ezen ága, melyből te származál, az élet szinpadán három szerepet vállalt. Nem olvasták végig szerepüket a sors könyvében s az atyák példából, hanem mint annyi ezeren, gondatlanul kaptak a csillogó costumeen, fényes frázisokon, kedélyes örömeiken, melyeket a szerep elején megpillantottak, elválaszták s menthetlenül végigkelt játszanik. Figyeld réám — mondek — engem a thea hevít, de a hő vér sokszor jöserőt kölcsönöz az északnak. Atyád nem lesz boldog, ő azon szerepet választá, hogy gazdag híre legyen. E szerep első lapjai igen keosegtetők. Házunkba fény terül el, a hízélgők meleg barátainak alakjában képezik a népséget s katonaságot körülöttünk, a haszonlesők meghajolnak s kedveskedéseikkel árasztanak el, gyermekeink keze fölött vetelkednek a szerencsekeresők, midőn más nyomort tűr, mi kényelemben uszunk; de nálunk, kik nem vagyunk kereskedő nemzet, az egyéni gazdagulás csak azon fillérekből gyűl össze, a mit a néptől kisajtolhatunk; boldog itt a ki beleszálltett a vagyonaiba, jaj annak, ki maga csikarja azt fel; Rinald magas palotája a lehaladó napról nem vet akkora árnyékot, a mily nagy ezen fény körül Halomvölgy népének gyűléte. Egy szempillantás jöhet, midőn a nép bosszuja mint a tenger hulláma összecsap azon corall sziget felett, melyet Rinald talán a Zováthy Gerő családja által megkönyvezendő alapon Spott néphőhőrlő gazdasága által összealkotott maga körül. És elsodorja őt is. Olvasván a történetet, a francia nyers tömegek vérontásairól megfellekedhetünk-e? Lásd leányom — mondek a kedves Izidorának — te gyermek vagy s nem tudod mek-

korát változott Halomvölgy népe azóta, hogy atyádat a vagyonszerzés dühe meglepte. Széled áhítatos arczára láttam őket a templomba haladni szép vasárnapokon, a fiatal hajdánok leeresztett s szalagba font hajjál, tiszta fehér szoknyában mentek oda szép renddel, a fiatalság dőlözeg vállain tiszta szokmányt, karjain fehér patyolat inget, természet tiszta fehér harisnyát s jól takarított kardován eszimat viselt, öröm volt látni e tiszta és becsületes arczu népet. Most ünneppapokon telvőbb a kocsmá mint a templom, verekedések miatt az utcákön gyakori zaj támad, részeg ordítások vegyülnek a harang zarájába, a nők ünneppapokon is vörösescsok szoknyát viselnek s ezibogva kacsingatnak hánytvetett fiatalság után az egyház folyosójában. Ah ifjak szurtos ruhát, s igen sokan nyomoru bocskort viselnek és tekintetök tolvaj kíváncsisággal fut végig arany karpereceiden. Aljasodik e nép, mert szegényedik s szegényedik mert könnyű kölcsönhez jut atyádtól nagy munka uszórtaért, sorerók az örvénybe, unni kezd életem s belemerül a búnyásba, korhelységbe és minden elvetemltségbe. A lopás, gyújtogatás kezd ott divatba jönni, a verekedések folynak s gyilkosságok fogják követni. Ah Rinald nem gondolja meg, hogy az egyes gyújtogatók s gyilkosok nemzedékeiből végre az egész falu gyújtogatóvá s gyilkossá válik, s bosszuja, mely egymás nyomorában többé táplálékot nem talál, neki rohan az ő fényének, mely a nép nyomorából gyűlt össze. És e vagyonnal az átok s bosszu száll hátra gyermekeire. Ah! ne rajzold tovább ez irtozatos képet, mondá nekem Izidora, és én mondek neki: Tanuld meg tehát eből gyermekem, hogy az elgazdagulás nem lehet életezél, mert következményei igen könnyen irtozatos események lehetnek. Ha egykor atyád vagyonát öröklöd, engeszteld ki jó tetteiddel a népet, alapíts népiszkolákat, tűzz ösztöndíjakat a munkás ifjak és érényes szülők részére, s úgy gyógyítsd be az atyád által ejtett sebeket, visszadva rendre a népek azt, a mit tőle felcsikartak, s visszazsereve műveltetése által részére azon ártatlan érényeket, melyeket egykor a természet ösztönéből birtak, míg egy hatalmas polgártársuk kincságya őket

Hivatalos jelentés

az erdélyi muzeumegylet 1862. nov. 24- és 25-ik napjain tartott közgyűléséről.

Mintán az előző megnyitóbeszéd és a tisztviselők jelentései már egész terjedelemben közzé vannak téve, a közlé lett tárgysorozat 6 pontján kezdve a tanácskozásk és havi határozatok eredményeit szükséges a maguk egész terjedelmében a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy a közgyűlés egész lefolyása a lehetőleg ismeretessé és világossá váljék mind azok előtt, a kiket az erd. muz. ügye érdekel.

Mindjárt a könyvtárak jelentése után a jegyzőkönyvek és a levéltár átvizsgálására Torma Károly elnöke alatt Veszely Károly, Sándor József és Matsuk János személyeiben, a pénztár megvizsgálására pedig Pataki Ferencz elnöke alatt Akoncz János, Biasini Domokos és Indali Péter személyeiben két bizottságot küldött ki a közgyűlés a maga kebeléből. Azután a választmány kiegészítése kerülvén sorra, mintán Horváth Pius és Gyulai Pál a választmányának a tavalyi közgyűlésen választott tagjai Kolozsvárról végképpen eltávoznak, helyükbe két más tagot, két évre, a három év elteltével pedig az alapszabály értelmében kilépő dr. Engel József, Kriza János, Nagy Péter és Zayk Károly helyébe négy új tagot három évre kellett választani, a közgyűlés abban állapodott meg, hogy egyszerre hat tagot választ, a kik közül az a négy, a ki legelőbb szavazatot nyer, három évre, a másik kettő pedig két évre fog a választmányba lépni, és mintán a Nagy Ferencz tanár elnöke alatt Bányaai Pál és Korbuly Gergely személyeiben kinevezett szavazat szedő bizottság helyét elfoglalta, az előterjesztett irányadó javaslat nyomán a szavazás megkezdődött.

A mint a szavazásnak vége volt, előterjesztett a választmány első indítványa, a mely tisztább tájékozás végett egész terjedelmében szó szerint következik.

A tavalyi közgyűlés az igazgató választmány ebbeli indítványára jegyzőkönyve XV. száma alatt következőleg határozott:

1. Az érem- és régiségtár a gr. Eszterházy családtól átvendő pénzügyi teménnyel együtt tétoassék át a muzeum saját épületének a főbejárattól balra eső, nyugot felőli oldaltermébe, tudományosan rendezessék és nyitassék meg a közönség szabályszerű használatára.

Az e szerint megürlő biztositott helyiségbe a könyvtár mellett, helyezessék el a kéziratár.

2. Ezen gyűjtemények rendezését és kezelését a rendes teendővel eléggé elfoglalt könyvtárnok nem teljesíthetvén, ez bizassék át ideiglenesen, addig míg az alapszabályok 21. §-ke értelmében külön érem és régiségtárnok válsztatik, az egyélti titkárra, kinek az e részbeli, az illető utasításban megszabott teendőket a rendes 500 ft évi titkári fizetése mellé e czim alatt még külön 500 ft évi fizetés és 300 ft szállás pénz adatik, mely pótló-járuék a gróf Eszterházy családtól ajánlott 5000 ft tőke kamatainak hozzájárultával eszközöltessék.

3. Az e szerint egyesített két hivatali kötelességet teljesítő és aboz arányított fizetéssel ellátott titkárra nézve kimondatik kifejezőleg: miszerint ő köteles levén, egész erejét és tehetőségét a muzeumegyletnek szentelni: nem szabad

neki az illető utasításában körülírt hivatalos teendőin kívül semmiféle más kötelező köz- vagy magánhivatalt viselnie.

Felbatalmaztatik a közgyűlés által ezennel az igazgató választmány a jeles határozat fogantatosítására és akkor leendő életbeléptetésére, midőn az egyet épületében e czélra kijelölt helyiség teljesleg elkészül, a gr. Eszterházy család pénzügyi teménye az egyetnek átadatik, s az ajánlott 5000 ft tőke, illetőleg annak kamatai folyóvá tétetik, egyszersmind felbatalmaztatik az igazgató választmány a gróf Eszterházy család által pénzügyi teménye mellé a család által teendő feltételek iránt értekezni s azokra nézve tisztába jöni.

E határozat teljesedésbe vétele végett az igazgató választmány rögtön intézkedik a helyiség elkészítésére iránt egyfelől, és közlekedésbe téve magát másfelől gróf Eszterházy Lászlóval mint a sajátlagos ajánlattevővel. A helyiség elkészítésében a választmány annyiban eltért a közgyűlés határozatától, hogy nem a baloldali földszinti termet, hanem az emeleten volt délioldali két kis szoba egyesítése által nyert termet alkalmaztatta az érem- és régiségtár elhelyezésére. Ennek oka az volt, hogy először e terem emeleten levő és az épület többi teremtől tömör falak által merőben elkülönített helyiség nagyobb biztositást nyújt; másodsor a biztositásra szükséges munkák kevesebb költséget voltak igénybe, és harmadszor e terem kisebb levő mint a másik, ebben ugyan az érem- és régiségtár mégis jól elfér, a nagyobb terem pedig megmaradt a természetjárók számára, a melynek sokkal több helye van szükségére. (Folytat.)

A dézsi ev. ref. egyház és a társalkodási egylet közti viszony.

(Folytatás.)

Azonban kéresemre tagadó választ nyertem, s kimondatott az egyet képviselői által, hogy a korcsomát is megkivánják tartani, s mindezekért többet nem ígérnek 160 frtnál, mivel a fogadóhól nagyobb összeg bevételére mint 40 ft o. é. nem számíthatnak, s ha az egyház mindezekért 200 frtot kíván, későbbek az U. S. jelenleg vendéglőnek kiadva levő házat kibérelni, mely helyiség ugy is szélszerűbb az egyetre nézve (?) s végül mintán az egyház képviselői a tett ajánlat el nem fogadását nyilváníttak, kijelenték, hogy a tárgyalást velük megszüntetik, s a más napon tartandó egyleti közgyűlésnek jelentést teendének.

Hogy mig ezen tárgyalások folytak, egyes heves viták is fejlődtek ki az iránt: ki hozhat inkább áldozatot, az egyház e? vagy a társ. egylet? egyrés az első mondván, mert az egylet a jelen pénzületi viszonyok között részvénydíjat nem emelheti, s az egyház a társalkodási egyletnek köszönheti, hogy annak eddigi kelyiségeiből ezután jövedelmet huzand; a más rész pedig a társalkodási egyletet, mint a mely egyesekből áll, és pedig a legtehetősebb s értelmebb egyéniségekből s ezek inkább fizethetnek 2—3 frtal több részvénydíjat a jelenlegi csekély 6 frtnál, mintsem a tul nagy áldozati készség által az iskolai alap, mely mindnyájunké, s melynek érdekében is emeltetett ez épület, szenvedjen tetemes jövedelmi megrövidítetést: mint nem szorosan a tárgyhöz tartozó körülményt részletesben ismertetni nem kívánom.

hanem egy hü és becsületes szívből keresni boldogságodat. Nagynéd gróf Hallayné a harmadik szerepet választá, őt a rangkórás gyötörte. E szerep első lapjai is ingerlők. Sok van benne a más kettőből. A rang a gazdagság egy neme, a hízélgők is nyomoru alázatosság éppen ugy környezi, a húság forgolódik körülte; de ezerberusok veszik körül, melyek örökre szaggatják, marcangolják őt. A fényűzés, mely a rang kerete, folyvást fogyasztja anyagi erőnkét, mert az adósságokban elszegényedünk; de nem az emberiség, nem a haza, hanem a lényalók kedvéért és utódokat hagyunkhátra az adósság, és meggyaláztatás nyomoraival. Nézz réám Izidora, im lásd bennem atyáim rangjának áldozatát és tanul meg, hogy az életboldogságra nézve a rangnak magára nincs semmi becse; de vannak szomorító terhei s legnagyobb terhe az, hogy nem lehet nekie elítéletlenül szegénynek lenni. A nép káröröme nézi és gunyolja ki a lealázott méltóságot, az értelmiség észlelőnek, félkegyelműnek mondja, ha ronda, ha nyomorult; mig más embert szegénységében szintén szeretnek, s mindenesetre szánnak. Ne keresd tehát a fényt, ne a léha örömeit, ne a rangot. Keresd a szívet, a húséget, a becsületes, mert ezek gazdaggá tesznek elannyira, hogy azokat élvezve senkinek sem irigyelheted fényes csarnokát; örömet és élvezetet nyujtanak, melyek mellett a nagy világ mesterkelt örömei üresnek s léhálnak tűnek fel, és rangot adnak nekik az erkölcsi becsület azon fényes rangját, mely előtt nem a hízélgők és lényalók, hanem a nemes szívek becsületes lelkek hajolnak meg tisztelettel. Így beszéltem kedves Izidorámnak és ő fogékony volt nézetemre; de én annyi mindent összebezártam önnek édes Gábor. A ki ily elszigetelt magányban él, ha havokan at egyszer embert lát, nagyon közlékeny, igen bőbeszédű lesz; de őn nemesebb szív, hogysem elitéljen, s megbocsátja nekem e gyengeséget.

(Folytatjuk.)

Azonban a kettős bizottságban kifejtett vita guszszikra-ként hatott a közönségre. Az iskolatagok iránt érdekeltet elkeseredetten bírdék a városban, hogy a társ. egyület az általa használt felső emeleti helyiségért felét alig igérte meg annak, mit a timárczák ajánlott az egy teremért, s mintsem mellányos bért fizessen az egyháznak, inkább kész magánosokkal a társulatra nézve is hátrányosabb feltételek mellett egyezkedni stb.

Ekkor villant meg az eszme, hogy ez esetben az egyház használja azt fel, az iskola anyagi jövéle és szellemi tekintélye emelésére. Tartsa meg ez esetben az egész helyiséget; a jelenlegi iskolai épületben a közfalak összevágatása után készíttessen négy elegendőleg kényelmes tantermet, s ha az iskolai alaphoz tartozó többi épületek mind haszonbérbe adva a 4-ik tanítói állomás is felállíthatatik, helyettesenek el a tanítók az egyület által használt négy mellékszobákban, a nagy terem pedig hagyassék fenn az iskolai felügyelőség rendelkezése alatt próbatételek, jutalomosztások s más egyházi és polgári ünnepélyek, és mind azon a közmiveltiséget előmozdító előadások rendezésére, melyek eddig is abban tartattak: máltal míg egyfelől az egyháznak azon esetben, ha még tanítóknak kellend lakásáról gondoskodni, ezen beosztással tetemes kiadása kíméltetné meg, másfelől erkölcsi tekintélye növekednék!

Hogy amilyen dobányrakart-féle hírek is terjengtek, megeshetik, de tán csak is élektépen.

Ily viszonyok között tartatott meg a társalkodási egyület közgyűlése f. évi oct. 22-én, mikor is az alkudozások az egyület képviselt tagok jelentést tevén eljárásokról, s véleményeket nyilvánítván az iránt, hogy az egyület az általuk ajánlott 160 o. é. frtál többet nem adhat, az egyület, mint erről tegnap gyűződtem meg a közgyűlési jegyzőkönyvet megtekintve, elhatározza Védő Zsigmondot és Torma Istvánt megbízni, hogy ezek az egyházi tanács ülésében megjelenve azzal közvetlenül egyezkedjenek belátásuk szerint.

(Folytatjuk.)

Maros-Vásárhely, dec. 12. 1862.

Kir. táblánk szervezete iránt leérkezett a felsőbb rendelet, mely szerint az új létszám és fizetési sorozat megállítottat ekkint: 1 elnök 4,000 frtál, 1 alelnök 3,000, 8 tanácsos a 2,000 frt, 7 tanácsos a 1,600 frt, 1 főigazgató 1,000 frtál, 3 aligató a 900 frtál, 1 levéltár igazgató 1,000 frtál, 3 segéd a 700 frt, 30 írnök a 300 frtál, és a szükséges szolgaszemélyzet. Mint halljuk, a kir. tábla új szervezeti minőségében 1863. január 1-én kezd meg működését, addig a felső és alsó állomások kijelölés útján betöltendők levén.

Kaszinó együletünk f. hó 7-9-én tartá meg rendes őszi közgyűlést gr. Bethlen Farkas elnökelete alatt, a mikor is az alapszabályok tüzetes vizsgálata alá vétetvén, több cél-szerű változtatások, módosítások fogadtattak el. A pénztári vizsgálat eredménye szerint a lefolyt évben összes bevétel 2656 frt, kiadás 2438 frt, és így jelenlegi pénztári készlet 218 frt. Az új igazgató választmány következőleg alakult: igazgatók: gróf Haller György, Dózsa Elek és Kabós László; választmányi tagok: Lázár Ádám, Molnár János, Petri Ádám, id. Reich Károly, Bihari Sándor, Mentovich Ferenc, Bodola János, Knöfler Vilmos, Szilvási Sándor, Hildebrand József, Kispál Lajos, Szentgyörgyi Imre, Antalffy Gábor, ifj. Lázár János, Czecz Miklós, köz. Csiki Márton, Hines Miklós, Csongvai Károly, Dobolyi Sándor, Soós József, Papp Sándor, búgözi Jakab János, Ajtai Mihály és Darkó Sámuel; pénztárnok: Moldován György; gazda: Csávás József; jegyzők: Békési Márk és Ilyés Károly.

Tiszteletbeli tagoknak b. Eötvös József és b. Kemény Ferenc egyhangulag fölkiáltattak, és ezen fényes érdemű hazánkfiához az oklevelek elküldtén, valamint becses arczképük a kaszinóegylet számára megrendeltetni elhatároztattak.

Az 1847-diki alapon újra szervezett városi közgyűlésünk folyó hó 10-én régi alkotmányos zártajtok között ülést tartván, következő érdekes határozatokról száryal a hír: 1) az erdélyi vasutvonal érdekében már előbb a tanács által tett 4000 frt ajánlat csak oly határozott föltét mellett fogadtatik el, ha ezen vállalat biztos és szilárd társulat kezébe jutand, mely e sokat hánykodott fontos ügyet valahára az ígéretek tengeréről a tetteges megoldás révén vezethesse; minden esetre pedig a város az illető részvényjegyhez és annakidejbeni osztalékhoz igényt tartand. 2) A törvénykezés megtartása kimondatván, következő létszám és fizetési sorozat véleményeztetett: 1 elnök 600 frtál, 5 tanácsos a 500 frt, 1 főigazgató 500 frtál, 1 igtató 300 frtál, 1 levéltárnok 400 frtál, 7 írnök a 250 frtál, 1 börtönőr 200 frtál, és 3 szolga 150 frtál, egyszerűen a kormánytól az elnök és tanácsosok fizetési javítására már csak azon okból is segély kértetni határozottak, mivel már a jelen szervezeti tervezet is a majorsági pénztárt 3000 frton fölül veszi igénybe. Egy ily segélyt az újabb intézmények iránt jóindulattal viseltető magyar és székely városok tiszti kara éppen úgy, mint a szász atyafiak megérdemelnének. 3) A híres zsidó-kravall alkalmából fölállított másodrendű, de sokkal nagyobb fizetési rendőrfőnökség szükségfelettivé válván, ezen csak is a városi pénztárt terhelő okmányi kiadásnak rögtön megszüntetése véleményeztetett.

A megyei bizottságok hírszerinti megrostaltatása ki-látásba van. Egy székely.

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Necrolog.) Egy lelkes és jöreményű fiatal kisérték a sirba Nagy-Enyeden, folyó hó 16-án, Onodi Veress Károlyban. E felsőbb tudományokat végzett papjelölt nyolcz hétig tartott vizkór következtében, folyó hó 13-án esti 7 órakor, élete 22-ik évében szenderült jobb létre; porai a n.-enyedi helyi hitlek templomában tartott gyász isteni tisztelet után szülői, testvérei s barátai mély

fájdalmára helyeztettek az örök nyugalomra. E jeles ifju a kolozsvári ref. főtanoda ellenőre, s egy pár gymn. osztály vallástánoftója volt. Béke poraira!

— Dézseről írják nekünk, hogy a 8 forint adót fizetők összeírása a megyékbe visszaküldetett a végett, hogy egy külön rovatba az ily censussal bírók nemzetiségét is pótlólag beírják.

— A „Siebenbürger Bote“ új éven túl összeolvad a Schmidt Henrik tanár ur szerkesztése alatt álló „Hermannstädter Zeitung“-gal, mely hetenként hatszor nagy ivalakban, s mint a programmban olvassuk, szigorúan „gesammtösterreichisch“ szellemben fog megjelenni. A „Kronstädter Ztg.“ szerkesztősége szintén jelenti, hogy a lap körül hasonlóképp változás fog történni, a mennyiben a vezérletet új szerkesztő veszi át, ki egyike legjelesebb hazai íróinknak.

— Az „Ország“ írja, hogy Kabós udvari tanácsos Bécsből Erdélybe utazott s utazását a legközelebb ismét egybeillendő ideiglenes bizottságok kérdésével kapcsolják össze, mire nézve hiteles értesítés nyomán megjegyezhetjük, hogy Kabós tisztán családi érdekből tette ezen lerándulást.

— A bukaresti hivatalos lap egy fejedelmi decretumot hoz, melyszerint a herceg Brankovannak, egy Oláhországban építendő vaspályára adott engedély visszavonáték és érvénytelennek nyilvánítatik, mivel elmulasztotta az engedélyezési okmányban kiszabott 250,000 franknyi biztosítékot a maga idejében letenni.

— A magyar kiegyenlítési ügyekről a „Patrie“ következőleg ír: Utóbbi időkben gyakran volt szó értekezletekről, miket Pesten a magyar nemesség főbbjei tartottak volna a végett, hogy Ferencz József császár elébe egy conservatív programot mutassanak be, melynek alapján őszinte kiegyenlítődséget lehessen létesíteni Magyarországra és Ausztria közt. Azon számos kihallgatás, melyben a császár a magyar kanczellárt gr. Forgáchot részesíté, azon hiedelemre jogosítá az illetőket, hogy komoly szándék volna az egyetértés és kiegyenlítődségre nézve. S valóban gr. Apponyi országbíró utóbbi napokban meg is érkezett Bécsbe, magával vivén azon programot, mely némely aristocrata államférfiak gyűlékezeteiben lön szerkesztve, melyben kívánták, hogy Ausztria ismerje el a dolgoknak 1848-ban megállított rendjét, kérvén egyszersmind nem venni teljesedésbe a februári patens azon rendszabályát, melynél fogva a magyarok a Reichsrathba meghívottaknak. Bécsből jött levelek úgy értesítenek, hogy ezen feltételek nem fogadtattak el és gr. Apponyi elhagyta a fővárost s visszatért Pestre, tudtul adni ott küldetése sikertelenségét. Hogyan anticipálják a híreket a francia lapok? A tegnapi jött pesti lapok szerint gr. Apponyi jobban van, s már értekezend a Bécsben levő államférfiakkal. Így még csak későbbre valószínű a „Patrie“ híre.

— Vannak emberek, a kik ha a fenforgó államjogi kérdések irányában a kormány nézeteit és álláspontját elfogadják és innen kiindulva a más véleményekkel szembeállanak, egyszersmind azon jogot igénylik, hogy nekik már oly magas hangon szabad beszélni, a mint csak tetszik. Mindenik egy-egy menyődörgő Jupiternek látszik képzeli magát, a kinek tetszésétől függ Magyarország létele avagy a poklok fenekére való süllyesztése. A politikai bölcseiséget és belátást, a magas államérdekek felfogását, a helyes jogelméletet kizárólag maguknak igénylik, s mi — a kik bátrak vagyunk eltérő nézet- és meggyőződésben lenni — tudatlanok, ábrándozók, vakok, barbakör, lázadók vagyunk, a kiknek meg kell magyarázni a dolgot, mint a gyermeknek az abécézt, s ha még se értjük vagy „nem akarjuk érteni“ vesszük elő! Valóban sajnálatos bohózat, a mely az államérdekek által igényelt egészségesebb nézetek egységét elő nem mozdítja. Mit mondjunk arra a szelbeni discanttra, mely a menyődörgő chorusból oly fényesen emelkedik, s nekünk örökké ugyanazt a nótát fújja, hogy: ti magyarok, tudatlanok és roszak vagytok, tanuljátok már meg, avagy börtöl verjüke a fejetekbe, hogy a magyar alkotmány elavult, megsemmisült; Magyarország nem létezik, mert Ausztriában van, csak olyan a, mint az embernek az egyik keze, a melyet nem lehet elválasztani a testtől, vagy önállóságot önmagában való megsemmisülést követi; tanuljátok már logikát; tabula rasa, februári patens, Gesammtösterreich, ez logika; bolond volna Ausztria ha csak egy hajszáloyit is engedne, az a „magyarische Theorie“ az Ausztriával egyesülés módjáról absurdum stb. Ily beszédekre valóban nem méltó mindig feleselni, erre a sajtóviszonyok se alkalmások. De nem árt tudomásul venni, s magunkat avval vizasztalni, hogy a jog, mely kölcsönös szerződésen alapul, soha el nem avulhat; az a viszony pedig, a melyben Magyarország Ausztriához áll, éppen nem hasonlítható a karnak a testhez való viszonyához, mert megengedjük ugyan azon phrazisnak, mint olyannak illetékességét, hogy „Magyarország Ausztria jobb keze“; de az a szelbeni „műkedvelő“ mégis nem látszik valami feltulmárlatlan bonczatanárnak, mert nem observálja, hogy Magyarország és Ausztria önállólag éltek, s csak azután később egyesültek.

Az erdélyi klöcs. Jég- s tüzkárméto társaság állása 1862-ik év november 30-án.

Biztosított tömeg.

	1861-évbén:	1862-évbén:
Tűzszak áthozatal	4,160,154 ft — kr	5,096,634 ft 24 kr
ujbiztosítás	5,503,202 „ 37 „	6,755,332 „ 8 „
Jégszak	9,663,356 „ 37 „	11,851,996 „ 22 „
	1,222,905 „ 87 „	928,662 „ 60 „
	10,886,262 „ 24 „	12,780,658 „ 92 „
Összes díjbételek.		
Tűzszak áthozatal	380,90 „ 76 „	461,65 „ 92 „
ujbételek	706,78 „ 41 „	95,534 „ 85 „
	108,769 „ 17 „	141,700 „ 77 „
Jégszak áthozatal	7487 „ 2 „	1443 „ 83 „
ujbételek	3368 „ 63 „	32273 „ 66 „
	149942 „ 87 „	178418 „ 26 „
Káresetek.		
Tűzszak 195 tag	45,813 „ 10 „	278 tag 58,425 „ 34 „
		bejelentett 37 tag 20,142 „ 36 „
Jégszak 364 „	30,820 „ 27 „	185 tag 16,187 „ 46 „
összesen 559 „	76,633 „ 37 „	600 tag 94,755 „ 16 „

— Az alig egy hónapja megnyitlt prágai ideiglenes nemzeti színházban legközelebb adott hangverseny alkalmá-

val, egy német dal éneklése alatt, a karzatokról iszonyu pi-szegés és füttty hangzott, s a zaj oly mértékig növekedett, hogy botrány kikérülése végett, a sorozatból minden német darabot kihagytak.

— Dr. Tkalec az „Ost. u. West“ elítélt keresztesítője, hat hónapi fogsága kiülését mult héten kezdte meg. A bécsi orsz. törvényszék fogdája e szerint jelenleg hat hírlapíró van bezárva: Grass M., Friedman, Delpiny, Tkalec, Naschelsky és Leskovec.

— Helyreigazítás. Kézd-Vásárhelyt lakó Papp Mihály ur fiának halálos kímultát — mint az 167-dik számú „K. Közöny“-ben is említve volt — nyugalmazott őrnagy ranggal tette ugyan közbírré, azonban illő helyről hozzánk jutott helyreigazításnál fogva Papp Mihály urat katonai tiszti karakter nem illeti, annál kevésbbé azon magának jogtalanul tulajdonított nyugalmazott őrnagy cím.

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, dec. 13. A mai „Times“ Budberg gr. orosz követnek Napoleon császár általi fogadtatásáról, Orosz- és Franciaországra nézve egyaránt jóakaratú cikket közöl. A két állam viszonyai bensőbbek, mint valaha, és méltán; mert mindakettő mérsékli hódítási vágyait. Oroszország, a császár utításai következtében, életelen gépből állammá fog alakulni.

A „Morning Post“ Ferdinánd portugál királynak görög királylyá jelölteséről ezt írja: Azt kisszük, ki lehet mondanunk, hogy Ferdinánd portugál király még fogja nyerni a három hatalmasság közös támogatását. Ő felsége legjobb korában van; még csak 46 éves. Fiának kiskorúsága alatt, mint regens, több éven át kormányzott egy alkotmányos királyságot. Ő egy jeles tehetségekkel felruházott fejedelem s a kitűnő nevelésben, a melyet fiának adott, versenyzett a mi Albert herczegünkkel. A király, emellett nuokabátyja az ifju herczegnek, a ki az olyannyira bizelgő választást nem fogadtatja el. Csupán egy hiányzik Ferdinánd királyban: hogy római katolikus. A görögök ezt, a katholicismustól való idegenségükben, nagyobbra veszik, mintha legerősebb protestás volna. Ugyde lehetetlen oly jelöltet találni, a ki ellen semmi kifogás ne legyen; s remélhetőleg a görögök elfogadnak egy oly magas összeköttesül, becsült hírnevű és tapasztalt képességlű fejedelmet, mint Ferdinánd király. Méltán megvárhatjuk a görögöktől, hogy ha a pillanat felhevülésén túl lesznek, fogadják meg a nagy hatalmak jótanácsát, a melyeknek erkölcsi és politikai gyámoltatása rájuk nézve rendkívül fontos kell, hogy legyen.

Napoleon császár köztársasági elnöké választásának tizennegyedik évfordulati napján a „Times“ következőleg elmélkedik: Hosszu idő ez egy ember életében; de azok a változások, a melyeknek Franciaország kerszult ment, még hosszabbá teszik. Az a hatalmas uralkodó, a ki most a szárazföld békebírája az a férfi, a kinek egyiránt bizegel a forradalom és monarchismus, a ki két katonai alapra fektetett császárság ellen viselt háborút, s személyesen nyerte meg kornuk legnagyobb ütközetét, és most Azsia és Amerikában újabb hódításokra törekszik, 14 évvel ezelőtt a közönséges politikusok előtt oly követelmények tekintetű, a kinek igényei nem nagy figyelmet érdemelnek. Ekkor 40 éves volt, s a világ csak ama két expeditioról ismerte, melyet mindenki örülnék tekintett. Rövid pillantással Franciaország történelmére, így folytatja: Nemcsak Párisban, hanem az ország minden városában nagyszertű építkezések történek, és alig van város Franciaországban, a mely legalább egy középülettel ne szépitlt volna, a mely Anglia fővárosának bármely részében is feltűnne. Nem csodálkozunk, hogy ezek a francia nép kibékítik a császár szigorú kormányzásával. Mi angolok azt hisszük, hogy a nemzetek jóléte és bitele szabad kormány által emelhetetik csak. Franciaországban ez egészen másként áll. A francziák bebizonyíták, hogy nagyobb bizalmuk van a császár kormányában, mint az ezt megelőzőtt parlamentari rendszerben, és most még a paraszt sem gyűjti kására pénzt, hanem állampapirokba fekteti. Az erős kormány iránt érzett ezen előszeretettel fogva, a francia nép kormányának minden tettét kedvezően bírálja meg, és Napoleon a francia nemzet izlésének és büszkeségének hizelegén, végre elérte azt az uralmat a francziák fölött, a melyre ifjusága óta törekedett.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, dec. 13. A „Pays“ meg-hazudtolja külföldi lapoknak Mexikora vonatkozó híreit. Nem igaz, hogy Forey tábornok csapaterősitést kért volna. Semmi rossz tudósítás nem érkezett.

A mint jólétesült körökből hallatszik, új válság áll a ktszűbön, a melynek eredménye a mostanail még reactionariusabb ministerium lenne. A mostani kabinet oly kü-lönműt elemekből áll, hogy csakis mint feltétlenül engedelmess, szófodog és felelősséggel nem terhel, s egy felsőbb akaratnak korlátlanul alárendelt hatalom állhat fenn. Ennélfogva a ministerium conservatív tagjai több kártársukkal annyira elégedetlenek, hogy rokonabb érzelmű egynék általi felváltatásukon munkálnak egész erélylyel. Tehát előbb több módosítás alá kell hogy jöjjen a kabinet, a melyben Dronyn de Lhuys valamivel otthonosabban érezhetné magát.

Az új olasz kabinetet a „Jour. de Debats“ következőleg jellemzi: A külviszonyokban valamivel több hidegség Franciaország, s valamivel több barátság Angolország iránt; benn talán némely további engedmények az egykori önálló tartományok önkormányzását illetőleg. Az új kabinet tehát körülbelül a közép utat fogja tartani Ratazzi francia és Ricasoli angol hajlama között.

A „Nat. Ztg.“-nak azt írják Párisból, hogy az új olasz ministeriumnak minden ellenkező hírek dacára is határozott politikai színezete van, és nem csupán burocratát jellemli. Farini és Minghetti, bár Ratazzinak ellenei, de meleg védői Olaszország egységének. A „France“ azt állítja, hogy Farini az olasz háború előtt a confederatio mellett működött. Laguerrennére urnak tudnia kellene, hogy az olasz háború óta több államférfiu megváltoztatta nézeteit. Farini ur mindenesetre azok közé tartozik, a kik azt hiszik, hogy

Olaszország most már nem térhet vissza egy államszövetséghez, mintán azok az államok, a melyek e szövetséget alakították, létezni megszűntek. Valószínű, hogy Farini ragaszkodni fog a nemzeti programhoz, a nélkül, hogy Franciaország ellenében a dolgokat élére állítaná.

OLASZORSZÁG. Turin, dec. 9. Ratazzi igen kellemtlenül van meglepetve a minisztérium eredménye által, a mely legfőbb elleneit juttatta a kormányrudhoz; s ezt nem is lehet tőle rossz neven venni, ugyanis mintegy két hét előtt, midőn a kamara szavazata iránt többé kétség nem lehetett, a volt elnök a királyhoz ment megkérdezendő, nem akar-e élni a korona előjogával. Victor Emanuel némi aggodalmakat nyilvánított a kamarák feloszlása tárgyában, a nélkül azonban, hogy Ratazzi kérelmét megtagadta volna. Ratazzi megköszönte a király jóakarát, de kijelenté, hogy mintán ő felségének aggodalmi vannak, a minisztérium kénytelen visszavonulni. A kamara feloszlása csak akkor czél szerinti, ha a király egész elhatározással óhajta. Ratazzi erre benyújtotta lemondását. A király erre átmeneti minisztérium alakításra tett kísérleteket, s csak akkor szűnt meg ezektől, midőn azok sikertelensége teljesen kitűnt. Azonban még az utóbbi napokban is azt mondá, hogy Minghetti és Peruzzi semmi áron sem akarja. Peruzzi ellen különösen el volt keseredve. A minisztérium bukása után Peruzzi tiszteltlenül nyilatkozott a királyról a királyi palota egyik terebélyben, és a király véletlenül saját füleivel hallotta azt. Ezenkívül Peruzzi salonja is inkább párisi, mint turini színeztél, mert ott nem istenítik annyira a királyt, mint a többi turini aristokrata termekben. Ott igen szabadelvűen nyilatkoznak, és az udvarnak ezáltal sok kellemetlenséget okoznak. A király tehát még az utóbbi napokban is úgy nyilatkozott, hogy inkább a kamarákat oszlatja fel, sem hogy Peruzzinak a kormányba lépését megengedje. Pasolini, Minghetti és Peruzzi tehát Farininhoz fordultak, ki az elnökség és külügyministerségre volt kijelölve. Ezt könnyen rávették, azonban a külügyi tárczát Pasolini kapta meg, s Farini jelenleg tárczanélküli elnök.

Az olasz nép között általánosan el van terjedve az a hiedelem, hogy a jövő tavasszal ismét kezdődik a „tánc.“ A hírlapok tele vannak Garibaldihoz intézett emlékiratokkal s a tábornoknak ezekre adott válaszaival. A mazzinista bizottságok erősen működnek. Az „Unita italiana“ Mazzini-nak egy elvárásához intézet levelét közli, a melyben többek közt ilyen dolgok vannak: „En soha sem magasztaltam az egekig Garibaldi vállalatát; nagylelkűnek és szentnek tartottam, mint minden vállalatát, de kivételnek mindaddig, a míg Ratazzi kormányozott, s általában mindaddig, a míg az olaszok többsége abban a véleményben van, hogy egy egyeduradalmi minisztériummal Róma elfoglalása kivihető. En soha sem utaltam, mint egyik vagy másik követ, az olasz hadseregére, mint eszközre ama cél elérése végett. En elégnék tartottam volna azt mondani, a mit az utóbbi viták alkalmával egy követ sem mondott: hogyha egy huszonkét millióból álló nemzet, fővárosát egy ellenséges érzelmű idegennek kezei közt tudja, s a kormány ezt az idegent sem a kiűzésre nem szorítja, sem fegyverrel meg nem támadja, ugy a népek válik, nem mondom jogává, hanem kötelességévé, a feladatot magára vállalni. Ekkor egy rendes idő-

szak minden viszonyai megszűnnek, míg az idegen ki nincs kergetve s az egész nemzeti terület felszabadítva. Az ország természetes főnökei ily esetben azok a férfiak, a kiknek kezében a haza függetlenségének és egységének zászlója lobog. Minden ember köteles követni őket.“

A „Dritto“ kimondja, hogy elvárásai s az új minisztérium közt lehetetlen a kibékülés. Óhajtuk, írja az idézett lap, hogy az új programban elő se forduljon ez az elképzelés „kibékülés.“ Az Olaszországban szétszakított pártok közt sok sérelem, sok méltatlanság, sőt vér is áll gátl. Hogyan lehetne itt kibékülni. Azért legyünk őszinték és becsületesek s ne keressünk erőt a szinlésben.“

NÉMETORSZÁG. Berlin, dec. 12. A „Nordd. A. Ztg.“ írja: A brit kabinet elhatározta, hogy a jóniai szigetek egyesülését Görögországgal megengedi, az egyeduradalmi kormányforma fenntartása s a szerződések tiszteletben tartásának feltétele alatt.

Kassel, dec. 13. A rendi gyűlés ma egyhangulag a porosz-francia kereskedelmi szerződés mellő nyilatkozott.

OROSZORSZÁG. Sz. Pétervár, dec. 13. A mai „Journ. de St. Petersb.“ feleltél a „France“ dec. 7-i cikkére, ezt írja: Ismételtük, hogy Oroszország első volt, a mely a szerződések s az 1830-diki jegyzőkönyv terére állott. Semmiféle orosz jelölt sem volt, még a legkisebb czélzással is előtérbe állítva. A midőn a közvélemény bizonyos neveket kimondott, Oroszország határozottan kijelentette, hogy senkit jelöltől nem ajánl. Oroszország kelettel a maga érdekei és rokonszenvei miatt foglalkozik; azt akarja, hogy nyugalom legyen ott, a mely az érdekek és szenvedélyek kibékítésén alapuljon. A jelenre nézve, az európai befolyások összehangolását ajánlja a sulyegyen eszközöket.

SPANYOLOSZÁG. Madrid, dec. 13. Prim tábornok a senatus mai ülésében a mexikói dolgokról szólván, a közbejött nehézségeket a felelősséget a francia felhatalmazottra bántja, a ki jogtalan igényeket támasztott. Prim sajnálja, hogy a francziák császárával nem beszélhetett, a ki előtt bebizonyította volna, hogy a mexikoloknak nem kell monarchia. A császár tévutra van vezetve; neki ott is szabad elvű politikát kellene követni, mint Olaszországban. A tábornok azt kéri, hogy a spanyolok ne küldessenek többé Mexikóba.

GÖRÖGORSZÁG. A „Patrie“ dec. 11-i számában ezt írja: A görög kormány értesült, hogy a határszelen tetemes török fegyveres erőt összpontosítanak, és hogy az albanok már be is töltöttek a görög területre. A görög külügyminister Diamantopulos erre nov. 24-ről jegyzéket intézett Konstantinápolyba, a melyben bámulatát fejezi ki a felett, hogy az ideiglenes kormány biztosításainak dacára is a porta oly jelentékeny haderőt gyűjtött össze. A külügyér tart tőle, hogy a görögök kedélyizgatottsága mellett, egy összekapás görögök és törökök közt elég lenne, hogy lángot gyújtson. Mintán a helyzetet jelezte, a külügyminister előre is elhárít magáról minden felelősséget a történetből eseményekért, ha a porta ez intézkedésekkel fel nem hagy.

Ujabbak. Pest, dec. 15. A „P. L.“-ban olvasuk: A n. várad-kolozsvár-brassói vasutúgy központi bizottsága ma d. e. 11 órakor ülést tartott gr. Károlyi

György palotájában. A bizottság egyik tagja jelentést tett azokról az intézkedésekről, a melyeket a központi bizottság, nov. 22-i ülése olt, a vállalat érdekében tett. A bizottság örömmel értesüle, hogy a vállalat sikerét illetőleg jelentékeny haladás történt. Mintán ugy a bizottsági tagok nyilatkozataiból, valamint az eddigelő ismeretes tényállásból mind nagyobb bizonyossággal kitűnik, hogy a vállalat létrejövetele, pénzügyi tekintetben, a szokott átladalmi kamatbiztosítástól függ: a bizottság kötelességének tartja, azt a közvélemény összehangolása által támogatott meggyőződését kimondani, hogy ha a nemzet törvényes állásban, törvényhozási uton döntene el e kérdést, az országos kamatbiztosítást csak az orsz. gazdasági egyesület által pártolt n. várad-kolozsvár-brassói vonalnak fogja megszavazni és semmi más erdélyi vasutvonalat e kedvezményben nem részesítendő.

— Bécs, dec. 15. A reichsrath követekháza a bankszerződvenyt, a vogyes bizottság javaslata szerint elfogadta. Az urakházában az 1863-i pénzügyi törvény harmadszor olvastatott fel.

— Turin, dec. 13. A volt pénzügyminiszter Sella jelentése a pénzügy állásáról, a deficit-et 1862-re 418,217,706 lírában, 1863-ra a rendes deficit-et 226,226,127-, a rendkívülit 127,894,448 lírában állítja meg. A rendes deficit fedeztető a közhitel igénybevételével is. A rendkívülinek fedezésére 300 millió kincstári utalvány kiadását javasolja; s miután ez sem elég, kölcsönhöz kell folyamodni. Mindenesetre azt hiszi a miniszter, hogy a pénztárak jelenlegi készlete a kölcsönt jó darabig halaszthatóvá teszi.

— Athéne, dec. 13. Elliot különös megbízással ideérkezett. Anglia Ferdinánd portugál királyt ajánlja s átengedi a jóniai szigeteket.

— London, dec. 15. A mai „Morning Post“ írja: A jóniai szigetek átengedéséről szóló tudósítást az alatt a feltétel alatt kell venni, ha az 1815-i szerződő hatalmak beleegyeznek. Az az állítás, hogy a brit kormány kész a jóniai szigetek feletti védelumról egy új dynastia javára lemondani, a mint a „M. P.“ hiszi, nem alaptalan; Elliot küldetése Athenében ezt és más fontos kérdéseket tárgyal, Görögország jövőjét illetőleg.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

December 17-én: Nemzeti kölcsön 81.90. 5% Metalliques 73.45. Bank-részvény 809.—. Hitel-részvény 223.10. Váltó Londonra 117.—. Ezüst 116.—. Arany 5.60.
December 13-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 74.—. Erdélyi 70.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

1684. 1862.

Haszonbér árverési hirdetmény.

Kolozsvár sz. királyi város Nemes közönségének piaci szemét- és vásár-vám vételi joga, a bel-piacon levő vámbáz helyiséggel együtt a közeledő 1863-ik évi janár 1-től 1865-ik év december 31-ig három egymásután következő évekre terjedőleg a város-házánál folyó **december hó 22-én** úgy délelőtt, mint délutáni hivatalos órákban tartandó közárverés ntján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adni.

Bérvagyók oly figyelemzetéssel hivatnak föl irt árverésen megjelenni, miszerint a fölkiáltási 6000 ft. o. ért. összegnek 10 száztőljával és a haszonbéri szerződésből kifolyó kötelezettségek teljesítésére s biztosítására szükséges képessegüket tanúsító hiteles bizonyítványokkal legyenek ellátva.

A haszonbéri feltételek és vám tariffa megtekinthetők városházánál a gazdai irodában, (földszint 13 sz. alatt) de az árverezés kezdete előtt is közrebozsáttnak.

Sz. királyi Kolozsvár város tanácsa 1862 évi december 10-kén tartott üléséből.

1091. 1862.

Hirdetmény.

A sz.-ujvári orsz. fegyintézetnek az intézet város felőli közfálában fekvő mészárszéke és a Szamos jobb partján fekvő vágóhidja az ahhoz tartozó kellekkel együtt a jövő 1863-k polgári évre haszonbérbe lesz adandó.

Melynek ötletéből a felséges kir. főkörmányszéknek folyó hó 2-ről 28024 sz. alatt kelt rendelete következtében folyó **december hó 29-én reggeli 10 órakor** a fegyintézet hivatalos irodájában nyilvános árverezés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghivatnak.

Kikiáltó ára a haszonbérbe adandó mészárszéknek 700 osztr. értékű forint, — bánatpénzül a kikiáltó árnak 10%-ja teendő le.

E vállalkozásra vonatkozó szorosabb feltételek az intézet irodájában, a szokott hivatalos órák alatt bár mikor megtekinthetők.

Az országs fegyintézet igazgatósága, Szamosujvárt, december 9-én 1862.

Molnár, várnagy.

NEM HIVATALOS.

Jószág eladás.

Méltóságos gr. Pejacevich Márkné, szül. gr. Bethlen Hermina urasszonynak akár sz.-zalaknai, akár m.-szilvási jószágá örökaron eladó. Az első fekszik Felső-fehér megyében, N.-Szeben, Erzsébetváros és Medgyeshez közel; a második Kolozsmegyében a mezőségen, a Kolozsvárt Sz.-Régennel összekötő országos utvonalon. Értekezhetni s vásárt megköthetni jószág-igazgató Demeter Károlynál Kolozsvárt, b.-királyutca 22-ik sz. a.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

Mai számunkhoz van csatolva Lapunk **Előfizetési felhívása.**